

Åben Synagoge

Søndag den 1. september kl. 11.00-12.00

Søndag den 6. oktober kl. 11.00-12.00

Søndag den 3. november kl. 11.00-12.00

Søndag den 1. december kl. 11.00-12.00.

Endnu en gang åbner Jødisk Informationscenter dørene til den smukke synagoge på Krystalgade. Her får du rig mulighed for at komme indenfor og høre om jødisk liv og tradition i de historiske rammer.

Kom forbi til åben synagoge

Interesserer du dig for jødisk kultur, religion eller historie, så tag din ven, udkårne, familie eller kollegaer med til et åben hus i synagogen og hør om dansk jødisk liv.

Mange københavnere har gået forbi den historiske synagoge i Krystalgade på vej til og fra arbejde, strøgtur og cafebesøg, men vi vil gerne byde folk indenfor i den smukke synagoge fra 1833.

På dagen vil der være et oplæg om jødedommen i Danmark fra en af informationscentrets kyndige undervisere. Besøget er gratis, og der er ikke behov for tilmelding.

Medbring venligst ikke store tasker.

Sikkerhedstjek er påkrævet inden adgang, og vagten forbeholder sig retten til at nægte adgang på dagen, skulle han se sig nødsaget til det. Hav venligst ID med.

Bonusinfo:

Synagogen i Jerusalem

Synagoger ser forskellige ud overalt i verden - ligesom de jødiske minoriteter er de blevet integreret i den kultur, de befinder sig i.

Kært barn, mange navne

I Danmark kalder vi "jødernes kirke" for en synagoge, men der bruges også andre navne for den. På hebraisk siger man *Beit HaKnesset*, hvilket direkte oversat betyder forsamlingshus. Ortodokse jøder bruger ofte det jiddish udtryk - *shul* - der stammer fra det tyske ord for skole, for derved at understrege synagogens betydningen som et sted for studier af *hellige tekster*. Jøder i navnlig amerikanske reformmenigheder siger ofte *Tempel*, fordi de betragter alle deres samlinger, som en erstatning for Templet i Jerusalem.

Hvad betyder synagoge?

Synagoge er et græsk ord, der betyder forsamlingshus, og man kan sagtens beskrive en synagoge som et fællesrum til gudstjenester, men faktisk kan ethvert lokale, der er udstyret med et skab til opbevaring af toraruller og en lampe, der altid er tændt, bruges som synagoge. Omvendt kan en synagoge bruges til mange andre formål end gudstjenester, fx. koncerter og foredrag.

Alle forstår, hvad der menes med de forskellige navne, men der er ikke enighed om dem. F.eks. støder brugen af ordet *Tempel* nogle jøder, fordi de føler, at det banaliserer betydningen af ødelæggelsen af Templet i Jerusalem i år 70. For mange andre er ordet *shul* til gengæld gammeldags og uden mening for moderne jøder. Derfor er ordet synagoge det mest udbredte.

Fællestræk

Overalt i verden, hvor jøder har slået sig ned, kan man finde synagoger eller tegn efter dem. Nogle steder har krige eller forfølgelser kun efterladt ruiner tilbage, andre steder er jøderne blevet uddrevet og synagogerne brugt til andre formål eller er senere omdannet til museer over jødisk liv. Men der, hvor man kan se synagogerne som et helt bygningsværk, vil man opleve, at de ser vidt forskellige ud. Det kan skyldes, at jøderne er blevet så integreret i den lokale kultur, at det har føltes rigtigt at bygge i samme stil eller fordi man bevidst har prøvet at få synagogerne til ikke at skille sig for meget ud.

I Kina har synagogerne f.eks. tydelige Pagode-træk og i muslimske lande er de fyldt med mosaikker i såkaldte Mauriske farver og arabesker.

Forskelligheder

Selv om mange synagoger er tilpasset den lokale arkitektur, er der nogle få markante undtagelser, der adskiller en synagoge fra andre bedehuse som kirker og moskeer.

Billedforbud

I jødedommen er der forbud mod at fremstille billeder af Gud. Ét af De Ti bud lyder:

Du må ikke gøre dig nogen form eller noget billede af, hvad der er i himlen foroven, og hvad der er i jorden forneden, og hvad der er i vandet under jorden (2. Mos. 20:4)

Af den grund vil man hverken se kalkmalerier, statuer eller ikoner, som ofte ses i mange kirker.

Torahskabet

Det helligste i synagogerummet er torahrullerne - De fem Mosebøger - der er skrevet på pergamentruller. De opbevares i et skab - *Aron HaKodesh* -, som altid er placeret bagerst i rummet, så det har retning mod Jerusalem. En del af Gudstjenesten går ud på at åbne Torahskabet, tage rullerne ud, læse højt fra Torahen, og stille dem tilbage i skabet.

Bimah

I jødedommen har man ikke et alter. Midt i rummet - som oftest - er der derimod en forhøjning med en læsepult. Den kaldes Bimah, og det er herfra, der læses op fra torahrullerne. Bimahen er ofte dækket med et flot klæde, for at ære Torah, som man lægger derpå.

Det evige Lys

Ner Tamid - det evige lys - kaldes den lampe, der altid er tændt. Den hænger ofte ned fra loftet foran torahskabet, og minder om det evige lys, der lyste i Templet i Jerusalem.

Mænd og kvinder

I ortodokse synagoger sidder mænd og kvinder ikke sammen. F.eks. kan bygningen - som Synagogen i Krystalgade - være i to etager, hvor mændenes pladser er i stueplan og kvindernes på en balkon, eller adskilt af et klæde eller stakit mellem de to grupper.

Der gives flere grunde for, hvorfor ortodokse synagoger adskiller mellem kønnene i synagogen; det er som regel mænd, som er pålagt at deltage i ritualerne i den ortodokse gudstjeneste - kvinder kan vælge at komme og lytte med, men er ikke forpligtede til at deltage. I reformmenigheder er der ingen adskillelse mellem kønnene. Kvinder og mænd sidder sammen, og kvinder kan deltage på lige fod i gudstjenesten som mænd. Nogle reformmenigheder har endda kvindelige rabbinere.

Snak og larm

En synagoge bruges selvfølgelig til Gudstjenester, både de tre daglige og den store lørdag formiddag - shabbatgudstjenesten - men den har også en stærk social funktion - den er i ordets betydning et forsamlingshus.

En gudstjeneste om lørdagen varer ca. 3 timer, fra kl. 9 - 12, og det er længe, hvis man skulle være helt stille. Det skal man heldigvis ikke i en synagoge. Faktisk kan man have mistanke om, at det for mange er mindst lige så betydningsfuldt at mødes med familie og venner og få en sludder eller følge op på ugens begivenheder, som det er at følge med i gudstjenesten.

For mange, som er kommet i den samme synagoge, siden de som børn rendte rundt mellem bænkerækkerne og "tiggede" chokolade og slik af de voksne, er synagogerummet deres touch-down til den jødiske verden. Og for jødiske turister er det et naturligt sted at søge hen, hvis man skal have noget at vide om den lokale jødiske menighed eller gode tips til, hvad man skal se i byen. Snakken og uroen kommer bag på mange, der er vant til at gå til gudstjeneste i en kirke.

Synagoger i Danmark

I Danmark har vi to fungerende synagoger og adgang til et økumenisk hus, som reformmenigheden benytter som synagoge.

Den største synagoge ligger i Krystalgade og tilhører den ældste danske menighed. Den er tegnet af den tyskfødte arkitekt G.F. Hetsch (hvis svigerfar C. F. Hansen byggede Vor Frue Kirke i København) og bygget i 1830-33. Mændene har 414 siddepladser i gulvplan og kvinderne 300 pladser på 1. sal.

I en lille sidegade til Østre Farimagsgade ligger en synagoge, som kun meget få kender til. Den tilhører den meget lille ultraortodokse danske menighed *Machsike HaDas*, som i dag har ganske få medlemmer.

I et økumenisk hus på Dag Hammarskjoldsallé forsamles Danmarks reformmenighed månedligt til gudstjenester. Reformmenigheden arrangerer studiekredse for voksne, undervisning for folk, der ønsker at konvertere til jødedom og inviterer ofte til fællesmåltider på sammenskudsbasis.

Er du mere interesseret i danske synagoger, så besøg Dansk Jødisk Museums [hjemmeside](#), hvor man kan klikke og finde de forskellige synagoger, der har været i Danmark. Gå på udforskning og find synagogerne i Aarhus, Svendborg, Aalborg, Assens, Slagelse, Odense, Nakskov, Horsens, Fåborg, Fredericia, Randers, Helsingør og København.